

فهرست مطالب

۷	☆ پیشگفتار
۹	از دیار حبیب تا بلاد غریب
۱۳	از سیاست ایران چه آموخته‌ایم؟
۲۳	گفتاری درباره‌ی نگاه ملی‌گرایانه به هویت ایرانی
۴۱	سخنی با منادیان گفتگو با ایرانیان خارج از کشور
۵۳	آیا می‌توان اسلام را عرفی کرد؟
۶۳	اسلام ایرانی و سودای فاوستی مدرنیته
۷۳	مهار جهانی شدن: چالشی پیش روی نهضت بومی‌سازی
۸۷	نگاه روشنفکران ایرانی به «غرب» در دوران میانی دو جنگ جهانیگیر (۱۳۱۸-۱۲۹۸)
۱۱۱	فراز و نشیبهای مدرن‌سازی استبدادی در ایران
۱۲۵	روشنفکران ایرانی و برآمدن رضاشاه
۱۴۵	روشنفکران ایرانی و مدرنیته‌ی دوپهلوی ایشان
۱۶۱	پیش‌زمینه نگارش کتاب روشنفکران ایرانی و غرب
۱۶۵	درک سیاسی روشنفکران ایرانی
۱۷۳	تاریخنگاری آدمیت
۱۷۹	درباره لیبرالیسم ایرانی
۱۸۵	از بناپارتیسم راهی به دموکراسی نیست
۱۹۱	استدلال شاه برای جمهوری خواهان پذیرفتنی بود
۱۹۷	بازخوانی یک کتاب: «مدرن بودن در ایران»

پیشگفتار

خواننده‌ی گرامی؛ آنچه درین دفتر پیش روی شماست برآمده از دغدغه‌های فکری و احساسی کسی است که در سالهای جوانی به ترک وطن گفته و سه دهه‌ی گذشته از عمر را در آنیران به دل‌باختگی به ایران و نیز گشت و گذار در زاویه‌های تاریخ و سیاست و هویت ایرانی سپری کرده است. گفتارهای این دفتر در سالهای میانی ۱۳۷۳ تا ۱۳۸۷، گاه در کتابها و مجله‌های خارجی و گاه در مجله‌ها و روزنامه‌های داخلی مانند آفتاب، بخارا، کارگزاران، کیان، شهروند امروز و هم‌میهن به چاپ رسیده‌اند. درین گفتارها زمانی با منادیان تجدد و زمانی با متولیان سنت در گفتگو گشوده‌ایم. گاه از برکشیدگان مسند قدرت سخن گفته‌ایم و گاه برافتادگان نطع سیاست چشم دوخته‌ایم. به یک معنا نکته‌هایی چون هویت ایرانی، تاریخ اندیشگی دوره‌ی رضاشاه و چند و چون سیاست‌ورزی در ایران کنونی این نوشته‌ها را در سه گروه گوناگون می‌گنجانند. سالها پیش ازین استاد محمدعلی اسلامی ندوشن می‌پرسید که «ایران چه حرفی برای گفتن دارد؟»، پاره‌ای از گفتارهای این کتاب پاسخهای داده‌شده به این پرسش را وامی‌رسند: «درباره‌ی نگاه ملی‌گرایانه به هویت ایرانی» به نقد دیدگاه زبان‌محور در تعریف هویت برمی‌خیزد. «مهار جهانی شدن» به بررسی نهضت بومی‌سازی دانش می‌نشیند که هنوز در میان برخی صاحب‌مقامان ایرانی و هم‌تایان‌شان در کشورهای در حال توسعه هوادارانی دارد. «اسلام ایرانی و سودای فاووستی مدرنیته» نکته‌ی دانش و آگاهی در دوران مدرن را به نگاه پاره‌ای روشنفکران ایرانی به چیستی علم و دین گره می‌زند و «آیا می‌توان اسلام را عرفی کرد؟» به پرسش از نسبت اسلام با